

אשרי האיש

קיצור הלכות שני ימי ראש השנה
ושבת שלאחר מכן

כתבתי וערכתני בחסד ה' עלי
אושרי אזולאי

ערב ראש השנה - שנת תשפ"ה

להארות והערות ולקבלת הקובץ במייל:
a5401213@gmail.com

עירובי תבשילין

• השנה מכיון שחל יו"ט יום שני של ראש השנה ביום שישי, יש לזכור להניח עירובי תבשילין כבר מערב יום טוב, יום רביעי, כדי להתיר את הבישול, ההכנות וכו', מיום שישי לשבת. ואף שזמן הנחת עירובי תבשילין הוא עד השקיעה של יום רביעי, מ"מ לבל ישכח יניח עירובי תבשילין, כדאי שמיד לאחר התפילה יניח עירובי תבשילין. ועוד שזרזין מקדימים למצוות (והיה מנהג קדום בירושלים שגדולי הרבנים היו שולחים תלמידי חכמים מבית לבית לזכות את אלה שאינם בקיאים ולעשות להם עירובי תבשילין. ילקו"י יו"ט עמ' תקפז).

• יש לתת את הדעת והוא שהעירוב מתיר לעשות פעולות הכנה רק ביום טוב הסמוך לשבת דהיינו מיום שישי לשבת, ואסור להכין שום הכנה מיו"ט הראשון לצורך השבת (ש"ע סי' תקג ס"א, רמ"א סי' תרסז). וכן אסור להכין מיום טוב הראשון ליום טוב השני. ובדיעבד אם עבר ובישל ביום טוב ראשון לצורך השבת, מותר לאוכלו בשבת (ילקו"י יו"ט עמ' תקפג).

• ברכת העירובי תבשילין והנוסח שאומרים בהנחת העירוב תבשילין, מופיעים בכל סידור מצוי (לראש השנה וכו').

• מי שיש חשש שישכח להניח עירוב תבשילין גם ביום רביעי, יכול להניח עירוב כבר מיום שלישי בלילה ולברך עליו (חזו"ע יו"ט עמ' רפב).

• אם האישה מכינה את כל האוכל לשבת כבר בערב החג, ביום רביעי, יניח הבעל עירובי תבשילין ללא ברכה (כי עירובי תבשילין נצרך גם לשאר הכנות לכמה ראשונים, ומשום סב"ל, לא יברך). ובזה די להניח תבשיל ואין צורך להניח גם דבר מאפה, כגון פיתה או לחמניה. אם האישה מתכוונת רק לחמם את האוכל, ואף אוכל לח, יש להניח עירובי תבשילין ללא ברכה (דיש מחלוקת אם יש בישול אחר בישול, ולענין ברכה, סב"ל). ויש שכתבו שבכדי להרוויח ברכה שבאה לעיתים, לא בכל שנה (פעם הבאה שיחול ראש השנה בימי רביעי וחמישי יהיה בשנת תשפ"ט ב"ה יתברך), טוב שהאישה תבשל ביום שישי לכבוד שבת, כגון שתניח ביצה חיה על הפלטה עבור שבת, או לתוך החמין של שבת, או יוסיף מים חדשים למיחם ובכך הבעל יכול לברך על העירובי תבשילין (כ"כ גם בילקו"י יו"ט, עמ' תקצח).

• אישה שלא מתכוונת לאפות מיום שישי לשבת, אין צורך להניח פת בעירובי תבשילין אלא די רק בהנחת תבשיל וזה מועיל גם לשאר ההכנות (התבשיל

המבושל יכול להיות ביצה, והמהדר יניח תבשיל חשוב, דג או בשר בשיעור כזית. עי' חזו"ע יו"ט עמ' רפא).

• אף על פי שהכין עירוב תבשילין כדת ישתדל לכתחילה להקדים לבשל ביום טוב את צרכי השבת בשעות המוקדמות של היום, כדי שייסיי האפיה והבישול בעוד היום גדול, שאילו יזדמנו לו אורחים ביום טוב יוכל להגיש התבשילים לפנייהם לאכילה. ומכל מקום אם נתעכב מחמת איזה אונס, רשאי להמשיך לבשל ביום טוב עד סמוך לשקיעת החמה. מפני שאנו סומכים על סברת האומרים (פסחים מו: ובירושלמי ריש פרק ב דביצה) שמן התורה צרכי שבת נעשים ביום טוב שלפניו, ורק חכמים אסרו, ועל ידי עירוב התירו לגמרי (חזו"ע יו"ט, עמ' רעח).

• את העירוב אפשר לאכול כבר ביום שישי אחרי שהכינו צרכי שבת, אולם טוב לאוכלו בליל שבת או בסעודה שלישית של שבת (חזו"ע יו"ט עמ' רפא).

• יש להניח נר ארוך טווח לזמן של 26 שעות ומעלה כדי שידלק לפחות עד יום חמישי בלילה שיהיה אפשר להעביר ממנו לנר אחר בכדי להדליק נרות ליו"ט שני, לבשל וכו'.

הכנת הנרות

• דנו הפוסקים האם מותר להכניס פתיל לתוך הבסיס שלו הנקרא 'פתיל צף' ביום טוב. האם יש לאסור בזה משום 'מתקן מנא' או משום 'מכה בפטיש'. ויש שהתירו זאת בטענה כי הפתילה היא כלי בשלמותה שלבדה עומדת להדליק והעיגול אינו אלא להחזיקו שלא יפול לתוך השמן, ולכן אין בזה תיקון כלי וגם אין לו חשיבות כלי כיון דמיד אחר ההדלקה נפסד הפתילה ושוב אי אפשר להשתמש בה. ואין בזה גם דין 'מכה בפטיש' משום שהפתיל והפקק נידונים כב' חלקים נפרדים ולא דנים אותם ככלי אחד [שש"כ (ח"ג פל"ג הע' מג), ארחות שבת (ח"א, עמ' רצד), קובץ מבית הלוי (ח"ז), ע"ש בראיותיהם]. ולכתחילה יש להכין שלוש מערכות נרות הן לכניסת החג הראשון, והן לכניסת החג השני והן לכניסת השבת כל אחד לפי מנהגו במספר הדלקת הנרות. וכדי להימנע ממחלוקת, יכין את השעם עם הפתילה מחוברים כבר מערב החג בכל הנרות. כמו כן המדליקות בנר שעווה, יש להן לדבק קודם החג את הנרות, הן לכבוד שני הימים טובים והן לכבוד שבת לפמוטים או לכלי שעליו מונחים הנרות [גם ביום טוב יש מצוה להדליק

נרות בשמן זית (כ"כ הפוסקים שאין סברא לחלק בין שבת ליום טוב. וכ"כ בספר חוקי הנשים להגאון הרב בן איש חי). כמו כן נהגו להדליק ב' נרות כמו ביום שבת [כה"ח (סי' תקיד אות כט), והוא כנגד איש ואישה. ע"ש. וע"ע בכה"ח (סי' רסג אות ט) שכתב שביום טוב יש נהגו להדליק חמש נרות כנגד ה' עולים לספר תורה. ע"ש].

• מותר לנקות הפמוט שנסתם בשעוה בסכין וכדו', ואין בזה משום תיקון כלי ביום טוב [כה"ח (סי' תקיד ס"ק מא), חזו"ע (שם)], ולא איסור מוקצה [כיון שאין לשעוה זו חשיבות ונחשבת כלכלוך שבסיר הטפלה לסיר וה"ה כאן. ארחות שבת (שם), וכן דעת הגרי"ש אלישיב זצוק"ל (כמובא שם)].

• **ואם שכחו ולא הכינו את הכל מערב החג, בילקו"י** (יו"ט, עמ' תקו) כתב, יש שרצו לאסור להכין "פתיל צף" ביום טוב (דהיינו שמכניס את הפתיל בתוך המסגרת שלו שעל ידה הוא צף על גבי השמן). שנחשב כמו מתקן מנא, כיון שקודם לכן אינו ראוי לכלום, ולדבריהם צריך להכין את ה"פתיל צף", מבעוד יום. אמנם העיקר להלכה להתיר בזה, שאין זה נחשב לעשיית כלי. ומכל מקום אם אפשר בקלות להכין מערב יום טוב הפתילות בתוך הבסיס שלהם, טוב לנהוג כן כדי לצאת מהספק, ע"ש. וכן מרן בתשובת כת"י מיום כ"ה אלול תשע"ב (הו"ד בקיצור חזו"ע יו"ט עמ' סא הע' 14) התיר להכניס את הפתיל לתוך הנקב שבפקק שעם, ע"ש. ולכן אם לא הכינו, יש להקל בזה ולהכניס את הפתילה וכדברי הפוסקים הנ"ל.

• לגבי החלפת הפתילות ביום טוב יש שדנו בזה משום שהוכשרו להדלקה טוב יותר ע"י שדלקו בשבת והוי הכנה וכמו ביצה שנולדה בשבת אסורה ביום טוב שלאחריה [ראה (רמ"א סי' תקא ס"ז) ומ"ב (שם ס"ק לד)]. ויש שדנו בזה משום איסור מוקצה [עי' רע"א (סי' תקא ס"ק ז), שו"ת מנחת שלמה (ח"ב סי' לט אות א)]. ודעת הפוסקים שמעיקר הדין אין איסור מוקצה בפתילות משום שהוא טלטול לצורך אוכל נפש [רע"א, מ"ב, חוט השני (יום טוב, פ"א ס"ק ב), ארחות שבת (ח"ב פ"ט הע' רפו)]. וכמו כן אין איסור להשתמש בפתילות הישנות, ואין בזה הכנה משום שלא דומה לביצה שנולדה ששם היא לא היתה בעולם, משא"כ הפתילה שהיתה בעולם, רק שנשתבחה [והרוצה להחמיר, יהפוך הפתילות או יכין הפתילות מבעוד יום ותע"ב (מ"ב שם ס"ק לד)]. ולכן הרוצה להחמיר ולצאת ידי כל החששות הנ"ל, כדאי שיכין פתילות חדשות בערב שבת לצורך הדלקה ביום טוב ויכין ב' מערכות פמוטות וכיוצ"ב, אחד לשבת והשני ליום טוב. ואם לא היו לו ב' מערכות של פמוטות וכיוצ"ב יפיל הפתילות לתוך מגש ויטול המגש למקום האשפה שהוא טלטול מן הצד לצורך דבר המותר. וישתמש בפתילות חדשות לצורך הדלקת נרות ליום טוב, וכאמור.

ואם הבסיס של הפתילה דבוק בתוך הקופסא אחד לשני, מותר להפרידם ואין בזה מתקן מנא וכמו גביעי לבן שמרן זצ"ל התיר להפרידם בשבת (עי' חזו"ע שבת ח"ה בבאו' עמ' עד - עה) והליכות עולם (ח"ד עמ' רנד).

הכנה לג' ימים רצופים

• כמובן יש להיערך לחג ולשבת עם השעוני שבת לכל מה שנצרך ליום טוב ושבת (מזגן, תאורה, פלטה וכו'. וכן מצב שבת במקררים לשלושה ימים). כמו כן יש להכין נייר חתוך, שקיות זבל חתוכות, לחתוך מפות ניילון הנצרכות לימי החג בכדי להיערך מראש וכך לא יצוצו כל מיני שאלות בתוך החג ושבת.

• יש נוהגות ביום טוב להדליק נרות כבכל שבת, 20 דק' לפני השקיעה. ויש נוהגות להדליק נרות לאחר שהבעל חוזר מבית הכנסת, קודם הקידוש. **והמנהג הראשון יותר טוב והמחמירה בזה תבוא עליה ברכה** (חזו"ע סוכות עמ' רי. וכ"ה בשו"ת יחו"ד ח"א סי' כה. ואמנם בחזו"ע יו"ט עמ' שו - שז כתב שלא נהגו להקפיד בזה, אלא המנהג להדליק נרות יום טוב אחר שתחשך, לפני הקידוש על הכוס, ויש להם ע"מ שיסמוכו, ע"ש). ואם מדליקה אחרי שנכנס יום טוב, קודם הקידוש, תזהר שלא תכבה הגפרור אלא תניחו שיתכבה מאליו.

מה העירוב מתיר

• יש לתת את הדעת והוא שהעירוב מתיר לעשות פעולות הכנה רק ביום טוב הסמוך לשבת דהיינו מיום שישי לשבת, ואסור להכין שום הכנה מיום טוב ראשון לצורך היום טוב השני, וכן מיום טוב ראשון לשבת.

הכנה מיום טוב לחבירו

• ולכן אסור ביום טוב ראשון לבשל לצורך היום טוב השני, אפילו בשני ימים טובים של ראש השנה (וראה לקמן לגבי חימום האוכל), לסדר את השלחנות בבית לסעודת יום טוב שני, כולל צלחות, כוסות, סכו"ם, חלות וכו', לשטוף כלים (ואם הכלים הנ"ל עומדים בבית ומעלים צחנה וריחות רעים, מותר לשטפם, אף אם לאחר מכן ישתמש בהם רק בלילה), להכין סלטים ליום טוב שני, להכין את הנרות להדלקה מבעוד יום לצורך הלילה (מ"ב סי' תקיד ס"ק לה). וכן אין להחליף פרוכת מיום טוב

הראשון ליום טוב השני משום שהוא ניכר שהוא ליום טוב השני והוי מכין (מ"ב סי' תצד ס"ק ט). אלא יעשה הכל באותו יום ולא מי"ט ראשון לחבירו.

• להוציא אוכל מהמקפיא ביום טוב הראשון כדי שיפשיר לליל יום טוב השני, ע"י למרן הגר"ע יוסף צוק"ל בספרו חזו"ע (שבת ה"ב, עמ' תמז) שהתיר לעשות כן. וחלק על הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שאסר לעשות כן, ע"ש בטעמיו. וישנו פתרון לכתחילה להימלט מהמחלוקת ע"י שישימו האוכל במקרר ולא במקפיא כך שבשעת צאת הכוכבים כאשר יחממו את האוכל על הפלטה או על האש, ועד שהבעל יבוא מבית הכנסת ויקדש וכו', האוכל יהיה חם. ובמקרה ולא עשו כן אלא האוכל היה במקפיא, מותר להוציאו ועדיף שיעשה כן בעוד היום גדול שלא יהיה ניכר שעושה כן למוצ"ש [ע"י מ"ב (סי' תרסז ס"ק ה), וע"י בקובץ ילקו"י (פסח, עמ' כב הל' לו), ודו"ק. וה"ה בכל זה לגבי עוף או בשר קפואים שאינם מוכנים, ורוצה להוציאם לצורך הכנתם בלילה, שהרי אין בהם דין מוקצה ביום טוב, ומ"מ גם כאן מי שרוצה להימלט מהמחלוקת מדין הכנה, יניח את העוף או הבשר במקרר בערב בחג [ולגבי האם מותר לחמם בפלטה חשמלית ביום טוב לחם קפוא או שאר אוכלים יבשים שאין בהם חשש בישול, כדי שיהיו מוכנים לו לאכול ליום טוב שני, נראה שתלוי בטעמים שהביא מרן בחזו"ע שבת (שם) שאם מטעם החיי אדם (כלל קנג ס"ו) דהוי לצורך מצוה, יהא שרי גם הכא, ואם מטעם ד' שו"ת מהרש"ג (ח"א, ס"י סא) שלא מקרי הכנה אלא במקום שכוונת העושה לחסוך לו זמן מהחול, מפני שבשבת הוא פנוי יותר, ובעשייתו דבר זה בשבת מרויח זמן, אבל במקום שאם לא יעשה הדבר בשבת, לא יכול לעשות הדבר הוא במוצ"ש כלל, נמצא שאין כוונת העושה להחליף מעשה החול לשבת. אין הכי נמי אם לא יכול להפשירו בעוד היום גדול או ששכח להוציאו מהמקפיא בערב שבת וכו', יהא שרי, ואם מטעם המחזה אליהו (סי' סד) שאין זה אלא כמטלטל הדבר ממקום למקום, הכא שאני שעושה מעשה הפשרה בידיים וחמיר טפי. ונראה שלפי זה אם יעשה כן ע"י שיפעיל שעון שבת לפלטה הוי גרמא וקיל טפי למרות שנראה שדי באחד מן הטעמים להקל בזה גם ללא גרמא, משום דהוי איסור דרבנן. ונראה שיש עוד להקל לאכול מהאוכל שמוציאים מעט ביום טוב ובכך ינצל מאיסור מכין, וכמו שמצינו לגבי הבאת סידור לבית הכנסת וכדלקמן, ובפרט אם עושה כן בעוד היום גדול].

• אסור לכתחילה להכניס בקבוקי שתיה למקרר מיום טוב לחבירו כדי שיהיו קרים ליום טוב שני, שאף הכנה קלה נאסרה מיום טוב ראשון ליום טוב שני (מ"ב סי' תרסז ס"ק ה, חזו"ע יו"ט עמ' לז). ואם שכח ולא הניח הבקבוקים מערב יום טוב ראשון במקרר ואם יניח אותם במקרר בצאת יו"ט לא יספיקו להתקרר, מותר לו להניח הבקבוקים במקרר ביום טוב בתנאי שיעשה כן בעוד היום גדול שלא יהיה ניכר שעושה כן ללילה [מ"ב (שם) בשם הח"א, ארוחת שבת (ה"ב עמ' תיא)].

• אסור לגלול הספר תורה ביום טוב הראשון לקריאה ביום השני אלא דבר יום ביומו, אבל משישי לשבת מותר, על סמך עירוב התבשילין שעשו.

• אדם הבא מביתו ביום טוב הראשון עם מחזור לראש השנה, ע"מ להתפלל עימו בליל יום טוב השני, יעיין בו לפני כן בעוד היום גדול שלא יהיה מכין מיום טוב ליום טוב (אחרונים).

• אדם הרוצה ללכת להתארח בבית הוריו וכדו', ומתחיל ללכת בעיצומו של יום טוב הראשון על מנת להגיע בלילה, אין בזה איסור הכנה, אף באופן שניכר שעושה כן לצורך יום טוב השני משום שהליכה גרידא אינה בגדר מעשה הכנה, וכן לפי זה מותר לומר לחבירו ביום טוב הראשון לבוא אליו ביום טוב השני [עיי' ש"ע (סי' שו"א וסי' וסי' ח) וסי' ח), ארחות שבת (ח"ב עמ' תיז), ועוד. וכן מותר ליקח עימו מפתח ביום טוב הראשון כדי שיוכל לפתוח את ביתו ביום טוב השני. כ"כ כמה פוסקים].

• מותר לשטוף את הבית ביום טוב הראשון באופן המותר (מגב גומי ללא סמרטוט שאין חשש סחיטה, ניקוי מקומי וכו'), אף שהכוונה שהבית יהיה נקי בשביל יום טוב שני. וכן מותר להתקלח (וכדלקמן) ביום טוב הראשון ליום טוב השני, כיון שנהנה בעצם היום, ובלבד שלא יאמר בפיו שעושה כן ליום טוב השני [וכמו ביום שבת שלא יאמר 'אלך לישון שיהיה לי כח להיות נעור בלילה' ואף אם מטרת כוונתו להיות נעור בשביל מצוה כגון לימוד בליל שבועות משום שיש בזה זלזול בכבוד השבת שאומר שהולך לישון לצורך יום המחרת אף שהוא יום טוב. אלא יאמר 'ננוח כי שבת היום' או ישן מבלי לומר כלום, ואף שחושב במחשבתו שהוא כדי להיות נעור בלילה, אין בזה כלום כל עוד שלא אומר כן בפיו [עיי' ספר חסידים (סי' רסו), מ"א (סי' שז"ס"ק א), א"ר (שם ס"ק א), פמ"ג (סי' רצ"ס"ק א), ערוך השלחן (סי' רצ"ס"ק ב), מ"ב (סי' רצ"ס"ק ד), תורת שבת (סי' רצ"ס"ק א), ילקו"י (שבת א', עמ' שצו)]. וע"ע בשו"ת אז נדברו (ח"ד סי' מו אות ב). וע"ע בספר גם אני אודך על הלכות שבת מש"כ בזה. וראה בזה עוד בחזון עובדיה יו"ט עמ' לח, ודו"ק].

• מותר לאישה לבשל קדרה מלאה בשר או דגים, קודם סעודת הצהרים, אף על פי שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת, מפני שהתוספת מטעימה יותר את התבשיל. וכן ממלאה אשה את התנור פת, אף על פי שאינה צריכה אלא לכיכר אחד, שבזה נאפית הפת יפה (רש"י ביצה כב: ד"ה ובית הלל מתירין) אף על פי שעיקר מחשבתה להותיר לצורך החול וק"ו ליום טוב שני. ומכל מקום לכתחילה צריכה להיזהר שלא תאמר בפירוש שעושה לצורך חול. אבל אחר סעודת צהרים, אסור לה לבשל לצורך הלילה על מנת שתאכל כזית אחד מן הקדירה, שאין זו אלא הערמה. ואם עברה ובשלה מיום טוב לחול וק"ו ליום טוב שני, בין שעשתה כן במזיד או בשוגג לצורך חול בלבד, בין שעשתה על ידי הערמה, מותר התבשיל באכילה (חזו"ע יו"ט עמ' לח).

• במקום צורך גדול שלא יספיקו להכין מצאת הכוכבים, מותר להכין את השלחן

וכו', מבין השמשות של יום טוב הראשון שכל שהוא משום שבות, לא גזרו עליו בבין השמשות [ע"י בחזו"ע (ארבע תעניות, עמ' שלג). ובחזו"ע (פסח, עמ' רסח) כתב, ואם יש צורך גדול להכין השלחן וכליו קודם צאת הכוכבים, כגון שהמקום רחב ידיים ובני הבית מרובים, יכולים להקל בבין השמשות של יום טוב ראשון, ע"ש. ולפי זה בודאי שאפשר להקל לעשות כל מיני הכנות שלוש עשרה וחצי דקות אחר השקיעה וכדעת מרן הש"ע, ואין צורך להחמיר ולהמתין בדיני הכנה עשרים דקות אחר השקיעה. וכל שכן שאין צורך להמתין לצאת השבת כר"ת וכדלקמן].

• אישה שבעלה חוזר לביתו מאוחר ורוצה להתחיל בהכנות לסעודת יום טוב שני אחר צאת הכוכבים, אינה צריכה לומר 'ברוך המבדיל בין קודש לקודש', אלא יכולה להתחיל בהכנות לחג שני, כגון סידור השלחן, בישולים וכו' וכו'. ואז יכולה גם להדליק נרות של יום טוב שני ולברך לפני ההדלקה 'ברוך אתה ה'...אקב"ו להדליק נר של יום טוב'. וטוב שתאמר שמקבלת עליה את קדושת היו"ט שני (ע"י חזו"ע יו"ט עמ' קפב).

• גם אישה המקפידה לשמור צאת השבת כדעת ר"ת, יכולה להעביר מאש לאש ביום טוב, אף לפני צאת הכוכבים דר"ת ואין לחוש בזה להכנה מאחר ובאיסור דרבנן לא נהגנו לחוש לדעת ר"ת וכמו שכתבנו כמה פעמים שכן דעת מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל וכמו שכתב בספרו טהרת הבית (ח"ב עמ' תקה בבאו'. וכ"מ בעוד מספריו).

• יש להזכיר לנשים שאסור להדליק נר ביום טוב אלא תעביר מאש לאש. וכן שלא תכבה את הגפרור או הנר אחר ההדלקה, כי אסור לכבות אש ביום טוב, אלא תניח בעדינות במקום שיכבו מאליהם ולא תשליכנו בתנופה הגורמת בודאי כיבוי ביום טוב (פוסקים. וכ"פ בילקו"י יו"ט, עמ' קצח ועמ' תנט, ע"ש).

• גם ביום טוב יש ענין שהבעל יכין את הנרות להדלקה (כה"ח סי' תרי"ג).

• גם בליל יום טוב שני של ראש השנה יש להדליק נרות יום טוב, ויש נוהגות להדליק נרות לפני שקיעת החמה של היום הראשון, ויש שנוהגות להמתין ולא להדליק עד זמן צאת הכוכבים, שיצא כבר יום טוב ראשון של ראש השנה. ומן הדין, מותר להדליק נרות של ראש השנה ביום טוב ראשון לפני שקיעת החמה, כדי שיהיו הנרות דלוקים עבור יום טוב שני, שאין זה בכלל האיסור שלא להכין מיום טוב ראשון ליום טוב שני, כי הנרות מאירים גם עבור היום הראשון של ראש השנה (חזון עובדיה ימים נוראים, עמ' קפב).

• בכל ערב שבת וערב יום טוב ראוי מאוד לכבות את אור החשמל קודם הדלקת הנרות בשמן או בנרות שעוה, ולחזור ולהדליק את החשמל אחר הדלקת נרות יום טוב ונרות שבת, ולכוין בעת הברכה על הנרות לפטור את מאור החשמל (חזו"ע שבת ח"א, עמ' רטו, והוא מד' הש"ע סי' רסג ס"ח). וכשחל שני ימים טובים של ראש השנה ובא להדליק לכבוד יום טוב שני וכן לכבוד שבת, יסדר מערב יום טוב ע"י שעון שבת שיכבה את אור החשמל קודם ההדלקה לכבוד יום טוב וכן לכבוד שבת, ואחר כך יודלק שוב החשמל ע"י השעון (ע"ש בחזו"ע בבאו"). [או ידליק הנרות בחדר שאין שם אור חשמל (שו"ת באר משה ח"ח סי' סב). ועדיף שלא יקח את הנר באופן זה למקום אחר (ילקו"י ח"א עמ' רפא)].

• מה שאסור משום 'הכנה', אסור גם לומר לגוי אלא אם כן במקום מצוה, חולי או צורך גדול (מ"ב סי' שיט ס"ק סב ועוד).

• אין לאסור בדיעבד בהנאה ממה שהוכן ביום השבת לצורך חול וק"ו מיום טוב ליום טוב (כ"כ כמה פוסקים).

• מותר להכין גם מיום חמישי בלילה אחר צאת הכוכבים, לצורך השבת, על סמך העירובי תבשילין. וכן מותר לנקות את הבית (באופנים המותרים) ביום שישי לכבוד שבת, להציע המיטות, לגלול ספר תורה, למלאות את המיחם הנמצא על הפלטה לצורך השבת, שטיפת כלים (באופן המותר), הכנת השלחן לשבת, מקלחת (באופנים המותרים), הדלקת נרות (והאישה תשים לב להדליק נרות לפני השקיעה כ – 20 ד' שחלילה לא תשכח ותדליק בעיצומה של השבת).

מקלחת ביום טוב

• מים שהוחמו ביום טוב בדוד שמש, מותר להתרחץ בהם כל גופו ביום טוב דחשיבי מים שהוחמו מערב יום טוב, וגם ביום טוב הראשון מותר להתקלח, ואין לאסור בזה מטעם הכנה מיום טוב ראשון ליום טוב שני, כיון שהמים היו בעולם ואין זה רק חימום בעלמא. וכל זה באמבטיה פרטית שהיא מוחץ למרחץ אבל בבית המרחץ, אפילו פניו ידיו ורגליו אסור לרחוץ גם במים שהוחמו על ידי דוד שמש. ומים שהוחמו ביום טוב על ידי שעון שבת שהוכן מערב יום טוב, חשיבי כמים שהוחמו בהיתר, ומותר לרחוץ בהם באמבטיה פרטית [ש"ע (סי' תקיא ס"א), חזו"ע (יו"ט, עמ' מא), ילקו"י (יום טוב, עמ' שעא)]. אבל במקווה אסור לרחוץ בחמין

משום גזירת הבלנים, אף שהמים הוחמו בדוד שמש.

חל ליל טבילה בליל יום טוב שני או בליל שבת

• אם חל ליל טבילה במוצאי יום טוב הראשון (חמישי בלילה) שהוא ליל יום טוב או בליל שבת, תעשה כל הכנותיה בערב יום טוב (יום רביעי) ותשמור שערותיה שלא יסתכבו ותיזהר מאוד שלא ידבק בה דבר החוצץ. כמוכן תעשה בדיקה כרגיל ביום טוב שהוא שביעי לנקיים. לפני הטבילה תחצוץ שיניה היטב בקיסם, ותזהר שלא תוציא דם [ומעיקר הדין אם אינה יודעת בוודאות שיורד דם משיניה יכולה לצחצח שיניים במברשת עם משהה. וטוב שתייחד מברשת מיוחדת לכך להינצל מחשש עובדין דחול, ולא תשטוף את המברשת לאחר מכן מטעם הכנה, אלא אם כן רוצה להשתמש שוב במברשת שיניים. ועדיף להשתמש במי פה ולא במשחה לצחצוח השיניים. ראה יביע אומר (ח"ד חאו"ח סי' ל אות יט - כ) והליכות עולם (ח"ב עמ' ר). וראה מה שכתב בזה בילקו"י (שבת ח"ד עמ' עא)]. תדיח בית הסתרים ובית הקמטים במים חמים, ויכולה לרחוץ כל גופה במים חמים מדוד שמש ביום טוב או מים שהוחמו בערב יום טוב [ש"ע (סי' תקיא ס"ג), חזו"ע (יו"ט, עמ' מא). והיתר זה רק באמבטיה פרטית שבבית ולא במרחץ כמבואר בחזו"ע שם], תעייין בגופה ובשערותיה היטב שלא יהא דבר החוצץ ובין אצבעות רגליה ובכל מקום שיש חשש שהזיעה הגיעה לשם, תנקה אוזניה, ותפריד בין שערותיה באצבעותיה ותזהר שלא תתלוש שיערה ולא תסחוט את שיערה וכן את המגבת, ולא תסתרק, וטוב שלא תשטח את המגבת לאחר מכן על חבל כביסה וכיוצ"ב. ויכולה לטבול אף במים חמים [ש"ע (יו"ד סי' קצט ס"ז), ש"ך (שם ס"ק יב), חזו"ע (שבת ח"ו עמ' עח)].

הדלקת נר 'ארציית' ביום טוב

• מי שיש לו 'ארציית' ביום שיש, והוא וחפץ להדליק 'נר נשמה' לזכות הנפטר, עדיף שידליק מערב יום טוב נר שדולק למשך 26 שעות או יותר ובכך ידלק גם בחמישי בלילה והלאה, ובזה ימנע מכמה חששות, או שידליק את הנר נשמה ביום טוב בתוך בית הכנסת שלכל הדעות יש מצוה להרבות בנרות בבית הכנסת שנאמר "באורים כבדו ה'" (עי' באור הלכה סי' תקיד ס"ה ד"ה נר ובספר ציוני הלכה עמ' תרד, ובספר חזו"ע יו"ט עמ' סא, ואכמ"ל).

נוסח הקידוש בליל שבת שאחר שני ימים טובים

• נוסח הקידוש בליל שבת הוא כרגיל כבכל שבת ואין בו שום הוספה כיון

שקדושת שבת גבוהה מקדושת יום טוב, אם כן אין צורך להבדיל.

שניים מקרא ואחד תרגום ביום טוב

- שניים מקרא ואחד תרגום של פ' האזינו, אפשר לקרוא אף לכתחילה, ביום שישי שהוא יום טוב (חזו"ע שבת ה"א עמ' של בבא'ו'. וע"ע בחזו"ע עובדיה סוכות עמ' תנ ובילקו"י מהדו' תשע"ג ס' רפה עמ' תסב, ודו"ק היטב).

לזכרון עולם בהיכל ה'

לע"נ

מר אבי

ה"ה מרדכי בן סולטנה ז"ל

ומרת אימי

רחל בת אסתר ז"ל

תנצב"ה